

FADER VÅR enligt Matteus 6:9-13 i fyra översättningar till olika språk i kronologisk ordning

(Den grekiska grundtexten enl. *Novum Testamentum Graece* ed. Nestle, 22. uppl. Stuttgart 1956, skriven med typsnittet Symbol Accentuated:

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.)

Gotiska (Wulfilas översättning c:a 375, endast bevarad i "Silverbibeln" [Codex argenteus])

Den gotiska skriften (i högsta grad beroende av det grekiska alfabetet) translitteras till romerskt alfabet.

Uttalsanvisningar:

Vokalljud:

a - normalt endast kort *a*-ljud
e - endast långt *e*-ljud; jfr nedan **ai**
i - endast kort *i*-ljud; jfr nedan **ei**
o - endast långt *o*-ljud; jfr nedan **au**
u - oftast kort "tyskt/allmän-europeiskt" *u*-ljud
ai - diftongen [ai] eller
kort *e*-ljud, i regel framför h och r och som reduplikationsstavelsevokal (*haihald* 'höll', *lailot* 'lät', dial. 'lot')
au - diftongen [au] eller
kort *å*-ljud, i regel framför h och r
ei - långt *i*-ljud

Några konsonantljud:

g - framför *g, k, q* som *ng*-ljud
h - initialt framför vokal [h], eljest [χ] (*ach*-ljud)
q - sannolikt som lat. *qu* [k^w]
þ (thorn) - tonlös dental frikativa, som *th* i eng. *thing*
d - a) tonande dental klusil (som i sv.) initialt och i inljud efter konsonant men
b) tonande dental frikativa [ð] som *th* i eng. *this* efter vokal

(Texten enligt Braune / Ebbinghaus, *Gotische Grammatik*, 19. uppl. Tübingen 1981)

Atta unsar in himinam
weihnai namo þein.
qimai þiudinassus þeins,
wairþai wilja þeins,
swe in himina jah ana airþai.
hlaif unsarana þana sinteinan gif uns himma daga.
jah aflet uns þatei skulans sijaima,
swaswe jah weis afletan þaim skulam unsaraim.
jah ni briggais uns in fraistubnjai,
ak lausai uns af þamma ubilin

Kommentarer och upplysningar
atta 'fader'; *unsar* jfr ty. *unser*
weih- jfr ty. *Weihnacht(en)*
qim- sv. *kom-*; *þiudinassus*¹
wairþ- ty. *werden*, sv. *varda*
airþa f. ty. *Erde*, eng. *earth*, sv. *jord*
hlaif- eng. *loaf*, sv. *lev*; *himm*²
aflet jfr *avlat*; *þatei* 'det som'; *sijaima*³
weis ty. *wir* (rhotacism!); *þaim* sv. *dem*
brigg- sv. *bringa*
laus- sv. *lösa*; *ubil-* ty. *übel*, eng. *evil*

¹ 'kungarrike', bildat till got. *þiuda* f. 'folk'; därmed besläktade ord återfinns i en mångfald andra språk: fornisl. *þjóð* 'folk'; runsv. *Sveþiuþ* (*Svitiod*); fornhögty. *diutisc-* ('som tillhör folket') > mod. ty. *deutsch*, ital. *tedesco* 'tysk'; jfr även namnet *Theoderik* > *Dietrich/Didrik*; eufemistiskt använt i förbrytarkretsar har detta namn blivit *dyrk*

² demonstrativt pron. 'den här' = äldre svenska *hin(n)*, *hit* som gav upphov till svenskans bestämda slutartikel *-(e)n/(e)t*; som fristående ord bevarat i *hin håle* ('den hårde')

³ *sijaima* 1 pers. pl. pres. optativ av verbet 'vara' (ty. *sein*)

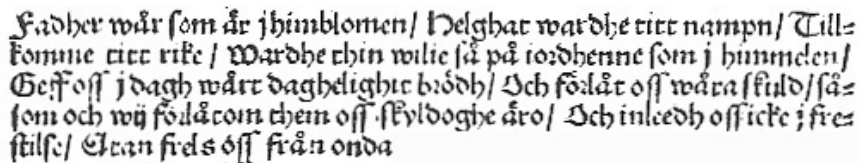
Latin (Hieronymus Versio Vulgata c:a 400)

(texten här enligt *Biblia sacra iuxta vulgata[m] versionem*, editio minor, Deutsche Bibelgesellschaft, 3. uppl. Stuttgart 1984)

- 1 Pater noster qui in caelis es
- 2 sanctificetur nomen tuum
- 3 veniat regnum tuum
- 4 fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra
- 5 panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie
- 6 et dimitte nobis debita nostra
- 7 sicut et nos dimisimus debitoribus nostris
- 8 et ne inducas nos in temptationem
- 9 sed libera nos a malo

[Några läsartsvarianter: rad 1 qui es in caelis, 3 adveniat, 5 (supersubstantialem:) cotidianum, 7 dimittimus, 8 ne nos inducas]

Svenska (NT 1526) I faksimilutgåvan på Bokgilletts förlag, Uppsala 1966 (/ skiljetecken):

Fadher vår som är j himblomen / Helghat wardhe titt nampn / Till-
komme titt rike / Wardhe thin wilie så på iordhenne som j himmelen /
Geff oss j dagh vårt daghelighit brödh / Och förlåt oss våra skuld / såz
som och wij förlåtom them oss skyldoghe äro / Och inleedh oss icke j fre-
stils / Utan frels oss från onda

Skrivet med det mig veterligt idag för svenska enda kompletta frakturtypsnittet, FetteFraD.

(Obs! skillnaden mellan **f** [=f] och **f̄** [=s]; **s̄** [= s] endast som enkelt slut-s. Alltså **os** [os] men **off** [oss].)

**Fadher vår som är j himblomen /
Helghat warhe titt nampn /
Tillkomme titt rike /
Wardhe thin wilie så på jordhenne som j himmelen /
Geff off j dagh vårt daghelighit brödh /
Och förlåt off våra skuld /
såsom och wij förlåtom them off skyldoghe äro /
Och inleedh off icke j frestils /
Utan frels off från onda**

Med modern stil (d.v.s någon sorts *antiqua*):

Fadher vår som är j himblomen /
Helghat wardhe titt nampn /
Tillkomme titt rike /
Wardhe thin wilie så på iordhenne som j himmelen /
Geff oss j dagh vårt daghelighit bröd /
Och förlåt oss våra skuld /
såsom och wij förlåtom them oss skyldoghe äro /
Och inleedh oss icke j frestils /
Utan frels oss från onda

Engelska (King James' Bible/The authorized version 1611)

Our Father which art in heaven,	<i>art</i> 2. pers. sg. jfr äldre sv. (<i>tu</i>) <i>äst</i>
Hallowed be thy name.	<i>be</i> pres. konjunktiv
Thy kingdom come.	<i>come</i> pres. konjunktiv
Thy will be done in earth, as it is in heaven.	
Give us this day our daily bread.	
And forgive us our debts, as we forgive our debtors.	
And lead us not into temptation, but deliver us from evil	